

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І.МЕЧНИКОВА
Кафедра культурології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор

(Майя НІКОЛАЄВА)
_____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СТРАТЕГІЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ КУЛЬТУРНИХ АРТЕФАКТІВ

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) _____

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки _____

Спеціальність 034 Культурологія _____

Освітньо-професійна програма Культурологія _____

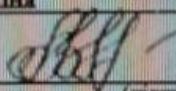
Робоча програма навчальної дисципліни «Стратегії інтерпретації культурних артефактів». Одеса, ОНУ, 2024. 11 с.

Розробники: Ковальова Ніна Іванівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології, Левченко Віктор Леонідович, кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології, Сумченко Ірина В'ячеславівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри культурології

Протокол № 1 від "30" серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

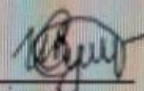

(підпис)

(Віталія ГОТИНЯН-ЖУРАВЛЬОВА)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП «Культурологія»

(підпис)

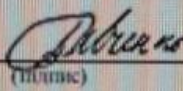
(Ірина СУМЧЕНКО)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету історії та філософії

Протокол № 1 від "31" серпня 2024 р.

Голова НМК

(підпис)

(Галина ЛЕВЧЕНКО)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № _____ від "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № _____ від "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 4 годин – 120 змістових модулів – 4	Галузь знань <u>03 – гуманітарні науки</u> Спеціальність <u>034 Культурологія</u> Рівень вищої освіти: <u>Перший (бакалаврський)</u>	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		4-й	4-й
		Семестр	
		7-й	8-й
		Лекції	
		28 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	10 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		68 год.	98 год.
		Форма підсумкового контролю: Іспит	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета. Мета початкової дисципліни «Стратегії інтерпретації культурних артефактів» - розглянути сутнісні особливості різних культурних артефактів та текстів, розкрити механізми та технології їх засвоєння, сформувати у здобувачів вищої освіти з культурології вміння інтерпретувати культурні тексти та артефакти, розуміння єдності та багатоманітності світового культурного простору. Становить собою певні основи для подальшого вивчення культурологічних курсів і спеціальних курсів, розкриваючи механізми розуміння смислу, а також створює методологічні засади для формування навичок самостійної науково-дослідницької роботи.

Завдання. Основними завданнями навчальної програми є:

- сформувати у здобувача вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» низку компетентностей, які є достатніми для виконання професійних обов'язків за спеціальністю «Культурологія»;
- забезпечити повне досягнення здобувачами вищої освіти програмних компетентностей та очікуваних результатів навчання за дисципліною «Стратегії інтерпретації культурних артефактів».

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) інтегральної - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми у галузі професійної діяльності культуролога або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів культурології, а також характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

б) загальних (ЗК):

- ЗК 02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- ЗК 06. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;
- ЗК 07. Здатність працювати автономно;
- ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

в) спеціальних (фахових) (СК):

- СК 02. Здатність визначати ступінь цінності та унікальності об'єктів культури у українському та міжнародному контекстах;
- СК 05. Здатність використовувати різноманітні джерела інформації та методологічний апарат культурології для виявлення, аналізу культурних потреб суспільства;
- СК 09. Здатність оцінювати матеріальну та духовну цінність об'єкта культурної спадщини різних історичних періодів та географічних ареалів.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН 05. Збирати, упорядковувати та аналізувати інформацію щодо культурних явищ, подій та історико-культурних процесів;
- ПРН 07. Розуміти чинники культурної динаміки, принципи періодизації культурних процесів, їх специфічні риси та характеристики;
- ПРН 11. Здійснювати експертну оцінку культурних об'єктів за заданими критеріями та надавати рекомендації щодо їх соціальної актуалізації.

У результаті вивчення курсу здобувач вищої освіти повинен *знати*:

- основні стратегії інтерпретації культурних артефактів;
- зміст і динаміку культурогенетичних процесів у інтерпретаційній діяльності;
- культурні доміанти у різних напрямках інтерпретаційної діяльності;
- основні технології інтерпретаційної діяльності щодо ознайомлення з культурою та мистецтвом;
- основні проблеми герменевтики;
- основні поняття герменевтики і концепції розуміння;
- основні етапи розвитку герменевтики.

вміти:

- пояснювати закономірності функціонування культурогенетичних процесів у інтерпретаційній діяльності;
- читати і аналізувати тексти з герменевтики;
- здійснювати герменевтичний аналіз будь-якого тексту;
- співвідносити герменевтичне дослідження із семіотичним, філологічним, логічним аналізом тексту;
- використовувати знання основних стратегій інтерпретації культурних артефактів щодо ознайомлення з культурою та мистецтвом.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Основні концепції та дослідження в сфері культури.

Тема 1. Методологія досліджень культури в «філософії життя».

Ствердження теорії культури як самостійної науки. Перехід до посткласичних концепцій філософії культури. Аналіз підґрунтя європейської культури в концепції Ф. Ніцше. Вплив положень Ф. Ніцше на сучасні теорії культури.

«Філософія життя» як опозиція класичному раціоналізму. Основні методологічні принципи аналізу культури. Аналіз культури в працях В. Дільтея, його вплив на розвиток культурології ХХ ст. Схема розвитку культури в концепції Г. Зіммера. «Трагедія культури». Цінності і культура.

Тема 2. Розуміння культурних артефактів у неокантіанстві.

Теоретико-пізнавальні проблеми культурології у працях представників баденської школи неокантіанства (В. Віндельбанд, Г. Ріккерт). Розмежування номотетичного та ідеографічного методів. Класифікація наук. Специфіка «наук про дух». Постановка і аналіз проблеми цінностей. Розробка концепції цінностей.

Світ культури у концепції М. Вебера і Е. Кассірера. М. Вебер: розробка понятійних конструкцій. Теорія «ідеальних типів». Специфіка наук про культуру. Культура як світ символічних форм в концепції Е. Кассірера. Е. Кассіер про природу символу.

Тема 3. Погляд на культурні артефакти у психоаналітичних теоріях.

Теорія несвідомого З. Фрейда. Структура психіки Осмислення Фрейдом людини і культури. Вплив фрейдизму на культуру та мистецтво ХХ ст.

Теорія колективного несвідомого К. Г. Юнга. Архетип та символ. Їх роль у культурі. Погляди Юнга на культуру з точки зору ідеї колективного несвідомого. Розвиток ідей Юнга у сучасній культурології.

Тема 4. Культурологічна проблематика в екзистенціалізмі та феноменології.

Критика у екзистенціалізмі емпіристських та технократичних настанов по відношенню до культури. Ідея унікальності людського існування

в світі як прагнення до «справжнього існування». Екзистенціалістичні мотиви у сучасній європейській ментальності. Аналіз засад кризи європейської культури у феноменології Гуссерля. Вчення Гайдеггера як відображення кризи суб'єктивізму та гуманізму у сучасній культурі. Феноменологічні ідеї та теми у сучасних культурологічних студіях.

Тема 5. Концепції культури як гри та діалогу.

Й. Хейзінга: вивчення гри як елементу культурної творчості. Гра як феномен культури в концепції О. Фінка. Метафора гри в сучасних концепціях культури.

Діалогічні теорії культури. «Діалогічний персоналізм» М. Бубера.

Тема 6. Структуралістські та постструктуралістські дослідження у сфері культури.

Структуралізм як реакція на кризу антропоцентричних концепцій культури. Аналіз цілісних системних об'єктів культури у структурній антропології К. Леві-Строса. Поняття структури в концепції Леві-Строса. Структурний психоаналіз Ж. Лакана. Структуралістські ідеї Р. Барта та М. Фуко.

Постструктуралізм в концепції Ж. Дерріда. Сучасний світ як світ моделей та симулякрів (за Ж. Бодріаром). Концепція кризи метанарративів Ж.-Ф. Ліотара.

Змістовий модуль 2. Основні теоретичні проблеми герменевтики

Тема 7. Предмет герменевтики

Формування предмету герменевтики. Герменевтика як мистецтво витлумачення текстів, як вчення про витлумачення тексту, як універсальна наука про розуміння, як філософське вчення про метод гуманітарного пізнання, як онтологічне вчення про витлумачення буттєвих можливостей, як «перша філософія» і як філософська школа. Співвідношення герменевтики й інших ділянок знання (філософії, філології, семіотики, реторики та ін.)

Тема 8. Розуміння як предмет герменевтики.

Культура як світ розуміння. Розуміння як духовно-практичне освоєння світу. Діалогічна природа розуміння. Розуміння, витлумачення, пояснення, інтерпретація. Рациональне й ірраціональне в розумінні. Проблема герменевтичного кола. Циклічна побудова розуміння. Методологічний і онтологічний статуси кола в розумінні.

Тема 9. Текст як об'єкт герменевтичного аналізу.

Текст, його ознаки в традиційній семіотичній. Значення і смисл. Семіотичний аналіз тексту як передумова герменевтичного дослідження. Текст, підтекст, контекст. Види контексту. Методологія контекстуального аналізу. Синтез смислу при створенні й розумінні тексту. Інтертекст. Специфіка герменевтичного аналізу за умов інтертекстуальності культури.

Тема 10. Структура герменевтичного аналізу.

Мовний, психологічний, історико-культурний, філософський аспекти герменевтичного аналізу. Своєрідність мовного аналізу в ситуації реалізації репрезентативної та нерепрезентативної природи мови. Аналіз Е. Гуссерлем конституювання смислу і його вплив на філософську герменевтику XX ст.

Змістовий модуль 3. Основні етапи розвитку герменевтики

Тема 11. Генеза герменевтики.

Своєрідність античної герменевтики: вплив античної картини світу на принципи, цілі і методи витлумачення; орієнтація герменевтики переважно на усне слово; аїсторизм; боротьба аналогістів і аномалістів. Близькосхідна герменевтика: біблейська картина світу як основа і контекст витлумачення текстів; «містичний історизм».

Середньовічна картина світу, її вплив на завдання і правила витлумачення текстів. Теорія універсального символізму. Аврелій Августин та його Священна герменевтика: вчення про знаки (прості і транспоновані); правила витлумачення текстів Святого Письма; парадигматичне і синтагматичне витлумачення; авторитет Церкви; біографія як текст.

Світоглядні зрушення, що визначають своєрідність ренесансної герменевтики. Реформація. Культ писемного слова, мови наукового тексту (латина) в культурі Ренесансу. Увага герменевтики до конкретних історичних рис текстів і подій. Філологічна герменевтика ренесансних гуманістів. Флацій Ілрійський та його «Ключ до Святого писма, або Про мову Святих книг». Принцип контекстуального аналізу на підставі здорового глузду.

Універсальна герменевтика Ф. Шляйєрмахера. Розуміння як предмет універсальної герменевтики. Розуміння як «реконструювання визначеного скінченного з невизначеного нескінченного». Структура розуміння: дівінаційний елемент і порівняльно-історичний. Принцип герменевтичного кола. Граматичне і психологічне витлумачення. Розуміти краще за автора.

Тема 12. Герменевтика В. Дільтея та М. Гайдеггера.

Герменевтика у філософії життя В. Дільтея. Методологічна спрямованість герменевтики. Пояснення і розуміння. Описова психологія як основа герменевтичної гносеології. Герменевтична інтерпретація знаків як пізнання психічного. Варіанти герменевтичного кола як принципу методології Дільтея.

Герменевтика М. Гайдеггера. Онтологічний статус розуміння як відкриття можливостей буття. Герменевтика і філософія: статус герменевтики. Мова як «оселя буття». Герменевтичне коло як модель розуміння. «Передструктура» розуміння. Проективний характер смислоконституювання.

Тема 13. Герменевтика Г.-Г. Гадамера.

Філософська герменевтика як універсальний спосіб «надметодичного» освоєння істини. Мистецтво, історія та мова як способи здійснення істини і форми її досягнення. Мовна природа розуміння. Діалогічна форма розуміння. Передсуди як передумова розуміння. Розуміння як історичне здійснення.

Тема 14. Герменевтика П. Рікера.

Створення феноменологічної герменевтики, що поєднує герменевтичну та структуралістську методологію. Поєднання онтологічного і методологічного виміру герменевтики. Герменевтичні розвідки двоїстого смислу. Проблема непрямої референції. Розуміння і пояснення. Критика декартівського трактування суб'єкта і можливостей самопізнання. «Я» як «суб'єкт, що може». Значення фрейдівського психоаналізу, вчення Ніцше і Маркса для герменевтики і культури. Герменевтичне витлумачення як спосіб самоідентифікації.

Значення герменевтики для гуманітарного пізнання та культурології. Герменевтика XX ст. як універсальне підґрунтя пізнання. Герменевтика як методологічний інструментарій для гуманітарних досліджень.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	інд	сп		л	п/с	інд	сп
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Основні концепції та дослідження в сфері культури.										
Тема 1. Методологія досліджень культури в «філософії життя».	7	2	1		4	7	1	-		6
Тема 2. Розуміння культурних артефактів у неокантіанстві.	7	2	1		4	7	1	-		6

Тема 3. Погляд на культурні артефакти у психоаналітичних теоріях.	6	2	2		2	6	1	-		5
Тема 4. Культурологічна проблематика в екзистенціалізмі та феноменології.	7	2	2		3	7	-	1		6
Тема 5. Концепції культури як гри та діалогу	7	2	1		4	7	-	1		6
Тема 6. Структуралістські та постструктуралістські дослідження у сфері культури	6	2	1		3	6	1	-		5
Разом за змістовим модулем 1	40	12	8		20	40	4	2		34
Змістовий модуль 2. Основні теоретичні проблеми герменевтики										
Тема 7. Предмет герменевтики	10	2	2		6	10	1	1		8
Тема 8. Розуміння як предмет герменевтики	10	2	2		6	10	1	1		8
Тема 9. Текст як об'єкт герменевтичного аналізу	10	2	2		6	10	1	1		8
Тема 10. Структура герменевтичного аналізу	10	2	2		6	10	1	1		8
Разом за змістовим модулем 2	40	8	8		24	40	4	4		32
Змістовий модуль 3. Основні етапи розвитку герменевтики										
Тема 11. Генеза герменевтики	10	2	2		6	10	1	1		8
Тема 12. Герменевтика В. Дільтея та М. Гайдегера	10	2	2		6	10	1	1		8
Тема 13. Герменевтика Г.- Г. Гадамера	10	2	2		6	10	1	1		8
Тема 14. Герменевтика П. Рікера	10	2	2		6	10	1	1		8
Разом за змістовим модулем 3	40	8	8		24	40	4	4		32
Усього годин	120	28	24		68	120	12	10		98

5. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методологія досліджень культури в «філософії життя».	1/-
2	Розуміння культурних артефактів у неокантіанстві.	1/-
3	Погляд на культурні артефакти у психоаналітичних теоріях.	2/-
4	Культурологічна проблематика в екзистенціалізмі та феноменології.	2/1
5	Концепції культури як гри та діалогу.	1/1
6	Структуралістські та постструктуралістські дослідження у сфері культури.	1/-
7	Предмет герменевтики.	2/1
8	Розуміння як предмет герменевтики.	2/1
9	Текст як об'єкт герменевтичного аналізу.	2/1
10	Структура герменевтичного аналізу	2/1
11	Генеза герменевтики	2/1
12	Герменевтика В. Дільтея та М. Гайдегера	2/1
13	Герменевтика Г.- Г. Гадамера	2/1
14	Герменевтика П. Рікера	2/1

6. Темі практичних занять

Практичні заняття не передбачені.

7. Темі лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин	
1	Методологія досліджень культури в «філософії життя» /1, 2	4	6
2	Розуміння культурних артефактів у неокантіанстві /1, 2	4	6
3	Погляд на культурні артефакти у психоаналітичних теоріях /1, 2	2	5
4	Культурологічна проблематика в екзистенціалізмі та феноменології /1, 2	3	6
5	Концепції культури як гри та діалогу /1, 2	4	6
6	Структуралістські та постструктуралістські дослідження у сфері культури /1, 2	3	5
7	Предмет герменевтики /1, 2	6	8
8	Розуміння як предмет герменевтики /1, 2	6	8
9	Текст як об'єкт герменевтичного аналізу /1, 2	6	8
10	Структура герменевтичного аналізу /1, 2	6	8
11	Генеза герменевтики /1, 2	6	8
12	Герменевтика В. Дільтея та М. Гайдегера /1, 2	6	8

13	Герменевтика Г.-Г. Гадамера /1, 2	6	8
14	Герменевтика П. Рікера /1, 2	6	8
	Разом	68	98

До самостійної роботи відноситься:

- [1] – підготовка до семінарських занять;
[2] – підготовка відеопрезентацій.

9. Методи навчання

Під методами навчання розуміють способи навчальної роботи викладача та організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів з метою вирішення різноманітних дидактичних завдань, спрямованих на оволодіння матеріалом, який потрібно засвоїти. У ході читання дисципліни використовуються методи навчання, які притаманні системі вищої академічної освіти. Серед них найтрадиційнішим залишається пояснювально-ілюстративний метод, у межах якого викладач допомагає здобувачам здобути знання завдяки аудиторній роботі. Вона поділяється на дві складові – засвоєння теоретичного матеріалу під час прослуховування лекцій та практичних занять, на яких здобувачі репродукують отримані знання і демонструють вміння засвоїти матеріал, запропонований викладачем для самостійного опрацювання.

Окрім вищевикладеного методу, використовується метод проблемного викладення. Він допомагає, використовуючи практику активної полеміки, формувати вміння здобувача критично ставитися до вивченої літератури, заслуханих на семінарах рефератів і доповідей, лекційного курсу. Викладач, поставивши навчальне завдання, формулює пізнавальну мету, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. Вивчаючи окремі теми, використовується й дослідницький метод, який передбачає організацію активного пошуку розв'язання висунутих пізнавальних завдань, аналізуючи відео-фотоматеріали й роблячи самостійні висновки.

10. Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Методи поточного \ періодичного контролю: усне опитування, оцінювання доповідей та презентацій.

2. Підсумковий контроль: іспит в усній формі.

Протягом засвоєння навчальної дисципліни здобувачі мають можливість накопичувати бали за рахунок виконання різних форм роботи. Вони порівню розподіляються, а потім підсумуються.

Змістовий модуль:

- робота на лекціях та семінарських заняттях (50 балів);
- захист реферату, презентації (20 балів);
- перевірка есе (10 балів)
- екзамен (20 балів).

Критерії оцінювання результатів навчання. Критерії оцінювання – це ознака, на основі якої проводиться оцінювання будь-чого і яка є мірою оцінки. Критерії оцінювання визначаються за допомогою якісних показників та ознак, що демонструють рівень сформованості навчальних досягнень здобувачів вищої освіти і трансформуються в оцінку згідно затвердженої шкали. Результати академічної успішності здобувачів виставляються у вигляді оцінки за національною шкалою, 100-бальною та шкалою ЄКТС.

У таблиці нижче наведено загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно 90 - 100	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано викладає під час усних виступів; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань.	Повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми, вмів вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуального завдання при виконанні самостійного завдання, повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного контролю в цілому.
Добре 85 - 89	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни.	Виконав завдання кожної теми та поточного контролю в цілому, має стійкі навички виконання завдання.
Добре 75 - 84	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни.	Окремі завдання кожної теми та поточного контролю в цілому виконав не повністю.
Задовільно 70 – 74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	Засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни Окремі завдання кожної теми контролю не виконав.
Задовільно 60 - 69	Засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни.	Виконав лише окремі завдання кожної теми та контролю в цілому.
Незадовільно з можливістю повторного складання 35 - 59	Володіє навчальним матеріалом поверхнево й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; під час відповіді допускає суттєві помилки.	Не засвоїв більшості тем навчальної програми не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми та контролю в цілому.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни 0-34	Не володіє навчальним матеріалом.	Не засвоїв навчальної програми, не вміє викласти зміст жодної теми навчальної дисципліни, не виконав контролю.

11. Питання для підсумкового контролю

- Поясніть ідею Е.Кассіра про те, що символічні форми не стільки оформлюють світ, скільки його формують.
- Ф.Ніше «Народження трагедії з духу музики». Аналіз тексту.
- У чому полягає відмінність підходів К.Юнга і З.Фрейда щодо інтерпретації художньої творчості?
- О. Шпенглер «Занепад Європи». Вступ. Аналіз тексту.

5. Які риси за Ортегою-і-Гассетом принципово відрізняють нове мистецтво?
6. В.Дільтей «Виникнення герменевтики. Додатки з рукописів». Аналіз тексту
7. У чому Е. Гуссерль вбачає причини кризи європейської культури?
8. М.Вебер «Наука як покликання і професія». Аналіз тексту
9. Істота сучасної техніки Хайдеггер позначає терміном "постав". Поясніть значення цього терміну
10. А.Тойнбі «Дослідження історії». Аналіз тексту.
11. Яким чином за Гадамером здійснюється діалог «текст – інтерпретатор – традиція».
12. М.Вебер "Протестантська етика та дух капіталізму".
13. Які ідеї фіксують постмодерністську тезу «смерті автора».
14. Г. Ріккерт «Науки про природу й науки про культуру». Аналіз тексту.
15. Яким чином Юнг пояснює наявність тотожних за своїм характером образів у недоторканих культурних системах.
16. Г. Зіммель «Конфлікт сучасної культури». Аналіз тексту.
17. Які процеси трансформації в сучасній європейській культурі Ортега-і-Гассет позначає як повстання мас.
18. К.Юнг «Психологія та поетична творчість» Аналіз тексту
19. Де, коли і як за Гуссерлем виникає феномен Європа (європейська культура)?
20. У чому суть ідеї Ніцше про «смерть Бога»? Як ця ідея пов'язана з концептуальними поняттями «переоцінки всіх цінностей», «волі до влади», «вічного повернення», «надлюдини»?
21. Поясніть у чому, за Хайдеггером, полягає відмінність людини від всіх інших істот.
22. Ортега-і-Гассет «Дегуманізація мистецтва». Аналіз тексту.
23. Чому упередження Гадамер називає необхідними попередніми умовами розуміння?
24. Чим відрізняється принцип відбору й упорядкування емпіричних даних у природознавстві та історії (згідно з концепцією неокантіанців баденської школи)?
25. Що таке «герменевтичне коло»? Наведіть приклади.
26. Е. Гуссерль «Криза європейського людства і філософія». Аналіз тексту.
27. Розкрийте суть «сократичної тенденції» у культурі (Ф.Ніцше).
28. К. Юнг «Про архетипи колективного несвідомого». Аналіз тексту.
29. Які основні характеристики цивілізації за О.Шпенглером?
30. Х. Ортега-і-Гассет «Повстання мас». Аналіз тексту.
31. Культура як світ розуміння.
32. Розуміння як духовно-практичне освоєння світу.
33. Діалогічна природа розуміння.
34. Розуміння, витлумачення, пояснення, інтерпретація.
35. Раціональне й ірраціональне в розумінні.
36. Проблема герменевтичного кола.
37. Текст, його ознаки в традиційній семіотиці.
38. Значення і смисл.
39. Семіотичний аналіз тексту як передумова герменевтичного дослідження.
40. Текст, підтекст, контекст.
41. Види контексту.
42. Методологія контекстуального аналізу.
43. Мовний, психологічний, історико-культурний, філософський аспекти герменевтичного аналізу.
44. Своєрідність мовного аналізу в ситуаціях реалізації репрезентативної та нерепрезентативної природи мови.
45. Формування предмету герменевтики.
46. Герменевтика як мистецтво витлумачення текстів,
47. Герменевтика як вчення про витлумачення тексту
48. Герменевтика як універсальна наука про розуміння.
49. Герменевтика як філософське вчення про метод гуманітарного пізнання.
50. Герменевтика як онтологічне вчення про витлумачення буттєвих можливостей.
51. Своєрідність античної герменевтики: вплив античної картини світу на принципи, цілі і методи витлумачення
52. Аврелій Августин та його Священна герменевтика
53. Філологічна герменевтика ренесансних гуманістів.
54. За яким критерієм В.Дільтей розрізняє «науки про природу» та «науки про дух»?
55. Чому саме герменевтику Дільтей пропонує як методологію «наук про дух»?
56. Що таке «герменевтичне коло» і як воно функціонує?
57. Чим, за Дільтеєм, розрізняються «роз'яснення» та «розуміння»?
58. Мова як «оселя буття».
59. Герменевтичне коло як модель розуміння.
60. «Передструктура» розуміння.
61. Мистецтво, історія та мова як способи здійснення істини і форми її досягнення.
62. Мовна природа розуміння.
63. Герменевтичні розвідки двоїстого смислу.
64. Проблема непрямой референції.
65. Розуміння і пояснення.
66. «Я» як «суб'єкт, що може».
67. Значення фрейдівського психоаналізу, вчення Ніцше і Маркса для герменевтики і культури.
68. Герменевтичне витлумачення як спосіб самоідентифікації.
69. Герменевтика ХХ ст. як універсальне підґрунтя пізнання.
70. Герменевтика як методологічний інструментарій для гуманітарних досліджень.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі

ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Види навчальної роботи	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 2		
	Кількість балів за одне заняття (завдан	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів (максимальна)	Кількість балів за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів (максимальна)	Кількість балів за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів (максимальна)

	ня)								
Поточний контроль на лекціях	1	6	6	1	4	4	1	4	4
Семінарські заняття	3	4	12	3	4	12	3	4	12
Разом		18	16				16		
Разом 50									

Оцінка самостійної роботи:									
Реферат (презентація)	10	1	10				10	1	10
Есе				10	1	10			
Разом	30								
Екзамен	20								
Підсумкова сума балів	100								

Поточний контроль														Підсумкове есе	Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	30	20	100
2,5	2,5	4	4	2,5	2,5	4	4	4	4	4	4	4	4			
Усього за модулем 1: 18						Усього за модулем 2: 16				Усього за модулем 3: 16						

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
85-89	B	добре
75-84	C	
70-74	D	задовільно
60-69	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Стратегії інтерпретації культурних артефактів». Одеса: ОНУ, 2024. 11 с.
2. Плани семінарських занять.

14. Рекомендована література Основна

1. Афанасьєв О., Василенко І. Мінливості долі метанаративів // Δόξα / Докса. Збірник наукових праць з філософії та філології. Вип.1(37). Сковородіана: мандри філософування. Одеса: Акваторія, 2022, С 83-92.
2. Безугла Р. Перформативні практики: Теоретичні засади інтерпретації в соціогуманітарних науках // Науковий журнал ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ, № 19 (1), К., 2023. С. 74–79.
3. Герменевтика тексту та герменевтика долі / під ред. В. Левченка // Δόξα/ Докса. Збірник наукових праць з філософії та філології. Вип. 2(24). Одеса: Акваторія, 2015, 336 с.
4. Кирилок О. Аліментарний універсально-культурний код у діалозі Григорія Сковороди «Вдячливий Єродій» // Δόξα / Докса. Збірник наукових праць з філософії та філології. Вип. 2(38).Сковородіана: мандри філософування - 2. Одеса: Акваторія, 2022, С 7-14.
5. Колесник О. Вступ до культурологічної інтерпретології. Курс лекцій: навчально-методичний посібник. Чернівці: Десна Поліграф, 2017, 268 с.
6. Колесник О. Історичний детектив як літературна форма інтерпретації історії та культури // Культура і сучасність. Т. 24, № 1. К., 2022. С. 20-27.
7. Ковальова Н. І., Левченко В. Соціальні виміри мистецтва. Концепція «художнього поля» П'єра Бурд'є // Філософія історії та шляхи в майбутнє. Дніпро: Інновація, 2022. С. 443-447.

8. Левченко В. Мистецтво як предмет інтерпретаційних практик // Х Уйомовські читання (2022): матеріали Наукових читань пам'яті Авеніра Уйомова / упор. і ред. К. В. Райхерт. Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2022. С. 21-23.
9. Левченко В. Л., Ковальова Н. І. Сфера естетичного у філософських та інтелектуальних рефлексіях ХХ сторіччя // Українські культурологічні студії. Вип. 2 (3). Київ: КНУ ім. Тараса Шевченка, 2018. С. 8-13.
10. Пушонкова, О. А. Візуальна культура та мистецькі практики: естетична інтерпретація художнього твору. Черкаси, 2023.

Додаткова

1. Афанасьєв О. Художня творчість і наукове дослідження // Дóξα/ Докса. Збірник наукових праць з філософії та філології. Вип. 1(41). Креативні індустрії в сучасній культурі. Одеса: Акваторія, 2024. С. 8-16.
2. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство та культурологія / Пер. з англ. О. Погинайко. К.: Смолоскип, 2010. 306 с. URL: http://shron1.chtyvo.org.ua/Barry_Peter/Vstup_do_teorii_literaturoznavstvo_i_kulturolohiia.pdf
3. Вальденфельс Б. Біла пляма моралі. Роздуми щодо «Генеології моралі» Ніцше // Філософсько-антропологічні студії 2005. Філософія Ф. Ніцше і сучасність (до 160-річчя від дня народження). К.: Стилос, 2005, С. 320–333.
4. Вінквіс Ч., Тейлор В. Енциклопедія постмодернізму. /Пер. з англ. В.Шовкун. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003.- 503 с. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/241890/>
5. Деріда Ж. Письмо та відмінність. / Пер. з франц. В. Шовкун. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. 602 с. URL: <http://ukrknnya.at.ua/load/filosofija/36-1-0-247>
6. Закович М. М. Культурологія: українська та зарубіжна культура. К.: Знання.2007/ [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.ebk.ua/Book/cultural_science/zakovich_kulturologiya/zmist/htm
7. Личкова В. А. Некласична естетика в культурному просторі ХХ-початку ХХІ століть. К.: НАКККіМ, 2011, 224 с.
8. Сторі Дж. Теорія культури та масова культура. / Пер. з англ. С. Савченка. К.: Акта, 2010. 357 с. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.ex.ua/10319416>
9. Стратегії інтерпретації тексту: методи і межі їх застосування / під ред. В. Левченка // Дóξα/ Докса. Збірник наукових праць з філософії та філології. Вип. 10. Одеса: ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2006, 404 с.
10. Сумченко І., Готинян-Журавльова В. Концепт «Середньовіччя» в культурології: тематизація та особливості інтерпретації // Дóξα/ Докса. Збірник наукових праць з філософії та філології. Вип. 1(41). Креативні індустрії в сучасній культурі. Одеса: Акваторія, 2024, С. 60-69.
11. Табачковський В. .Ніцше: «Неевклідова рефлексивність» // Філософсько-антропологічні студії 2005. Філософія Ф. Ніцше і сучасність (до 160-річчя від дня народження). К.: Стилос, 2005, С. 3–16.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Бібліотека ОНУ ім.І.І. Мечникова - <http://lib.onu.edu.ua/>
2. Культурологічний словник термінів. URL: <http://studcon.org/kulturologichnyy-slovyk-terminiv?page=6>
3. Офіційний сайт каналу «Культура». URL: cultureua.com.
4. Офіційний сайт Міністерства культури України. URL: mincult.kmu.gov.ua
5. Бібліотека ім. Максимовича КНУ ім. Т. Шевченка <http://lib-gw.univ.kiev.ua/>
6. Інститут філософії ім Г. Сковороди - <http://www.filosof.com.ua/>
7. Національна парламентська бібліотека України <http://www.rada.kiev.ua/LIBRARY/index.htm>
8. Одеська національна наукова бібліотека - <http://www.ognb.odessa.ua/>

Додаток А

Плани семінарських занять з дисципліни «Стратегії інтерпретації культурних артефактів»

Тема 1. Методологія досліджень культури в «філософії життя». Розуміння культурних артефактів у неокантіанстві.

(2 год.).

1. Ствердження теорії культури як самостійної науки. Перехід до посткласичних концепцій філософії культури.
2. Аналіз підґрунтя європейської культури в концепції Ф.Ніцше. Вплив положень Ф.Ніцше на сучасні теорії культури.
3. Аналіз культури в працях В. Дільтея, його вплив на розвиток культурології ХХ ст.
4. Схема розвитку культури в концепції Г.Зіммеля. «Трагедія культури». Цінності і культура.
5. Теоретико-пізнавальні проблеми культурології у працях представників баденської школи неокантіанства (В. Віндельбанд, Г. Ріккерт). Розмежування номотетичного та ідеографічного методів. Постановка і аналіз проблеми цінностей. Розробка концепції цінностей.
6. М.Вебер: розробка понятійних конструкцій. Теорія «ідеальних типів». Специфіка наук про культуру.
7. Культура як світ символічних форм в концепції Е. Кассіра. Е. Кассіер про природу символу.

Тема 2. Погляд на культурні артефакти у психоаналітичних теоріях (2 год.).

1. Теорія несвідомого З. Фрейда. Структура психіки Осмислення Фрейдом людини і культури.
2. Вплив фрейдизму на культуру та мистецтво ХХ ст.
3. Теорія колективного несвідомого К. Г. Юнга. Архетип та символ. Їх роль у культурі.
4. Погляди Юнга на культуру з точки зору ідей колективного несвідомого.
5. Розвиток ідей Юнга у сучасній культурології.

Тема 3. Культурологічна проблематика в екзистенціалізмі та феноменології (2 год.).

1. Критика у екзистенціалізмі емпіристських та технократичних настанов по відношенню до культури.
2. Ідея унікальності людського існування в світі як прагнення до «справжнього існування».
3. Екзистенціалістичні мотиви у сучасній європейській ментальності.
4. Аналіз засад кризи європейської культури у феноменології Гуссерля.
5. Вчення Гайдеггера як відображення кризи суб'єктивізму та гуманізму у сучасній культурі.
6. Феноменологічні ідеї та теми у сучасних культурологічних студіях.

Тема 4. Концепції культури як гри та діалогу. Структуралістські та постструктуралістські дослідження у сфері культури (2 год.).

1. Й. Хейзінга: вивчення гри як елементу культурної творчості.
2. Гра як феномен культури в концепції О. Фінка. Метафора гри в сучасних концепціях культури.
3. Діалогічні теорії культури. «Діалогічний персоналізм» М. Бубера.
4. Структуралізм як реакція на кризу антропоцентричних концепцій культури.
5. Аналіз цілісних системних об'єктів культури у структурній антропології К. Леві-Строса. Поняття структури в концепції Леві-Строса.
6. Структурний психоаналіз Ж. Лакана. Структуралістські ідеї Р. Барта та М. Фуко.
7. Постструктуралізм в концепції Ж. Дерріда.
8. Сучасний світ як світ моделей та симулякрів (за Ж. Бодріаром). Концепція кризи метанаративів Ж.-Ф. Ліотара.

Тема 5. Предмет герменевтики (2 год.).

1. Формування предмету герменевтики.
2. Герменевтика як мистецтво витлумачення текстів.
3. Герменевтика як вчення про витлумачення тексту.
4. Герменевтика як універсальна наука про розуміння.
5. Герменевтика як філософське вчення про метод гуманітарного пізнання.
6. Герменевтика як онтологічне вчення про витлумачення буттєвих можливостей.
7. Герменевтика як "перша філософія" і як філософська школа.
8. Співвідношення герменевтики й інших ділянок знання (філософії, філології, семіотики, риторики та ін.).

Тема 6. Розуміння як предмет герменевтики (2 год.).

1. Культура як світ розуміння. Розуміння як духовно-практичне освоєння світу.
2. Діалогічна природа розуміння.
3. Розуміння, витлумачення, пояснення, інтерпретація.
4. Раціональне й ірраціональне в розумінні.
5. Проблема герменевтичного кола. Циклічна побудова розуміння. Методологічний і онтологічний статуси кола в розумінні.

Тема 7. Текст як об'єкт герменевтичного аналізу (2 год.).

1. Текст, його ознаки в традиційній семіотичі.
2. Значення і смисл. Семіотичний аналіз тексту як передумова герменевтичного дослідження.
3. Текст, підтекст, контекст. Види контексту. Методологія контекстуального аналізу.
4. Синтез смислу при створенні й розумінні тексту.
5. Інтертекст. Специфіка герменевтичного аналізу за умов інтертекстуальності культури.

Тема 8. Структура герменевтичного аналізу (2 год.).

1. Мовний, психологічний, історико-культурний, філософський аспекти герменевтичного аналізу.
2. Своєрідність мовного аналізу в ситуаціях реалізації репрезентативної та нерепрезентативної природи мови.
3. Аналіз Е. Гусерлем конституювання смислу і його вплив на філософську герменевтику XX ст.

Тема 9. Генеза герменевтики (2 год.).

1. Своєрідність античної герменевтики: вплив античної картини світу на принципи, цілі і методи витлумачення; орієнтація герменевтики переважно на усне слово; аїсторизм; боротьба аналогістів і аномалістів.
2. Близькосхідна герменевтика: біблейська картина світу як основа і контекст витлумачення текстів; «містичний історизм».
3. Середньовічна картина світу, її вплив на завдання і правила витлумачення текстів. Теорія універсального символізму.
4. Аврелій Августин та його Священна герменевтика: вчення про знаки (прості і транспоновані); правила витлумачення текстів Святого Письма; парадигматичне і синтагматичне витлумачення; авторитет Церкви; біографія як текст.
5. Світоглядні зрушення, що визначають своєрідність ренесансної герменевтики. Реформація. Культ писемного слова, мови наукового тексту (латина) в культурі Ренесансу. Увага герменевтики до конкретних історичних рис текстів і подій.
6. Філологічна герменевтика ренесансних гуманістів. Флацій Лірійський та його "Ключ до Святого писма, або Про мову Святих книг". Принцип контекстуального аналізу на підставі здорового глузду.
7. Універсальна герменевтика Ф. Шляйєрмахера. Розуміння як предмет універсальної герменевтики. Розуміння як «реконструювання визначеного скінченного з невизначеного нескінченного».
8. Структура розуміння: дівінаційний елемент і порівняльно-історичний. Принцип герменевтичного кола. Граматичне і психологічне витлумачення. Розуміти краще за автора.

Тема 10. Герменевтика В. Дільтея та М. Гайдегера (2 год.).

1. Герменевтика у філософії життя В. Дільтея. Методологічна спрямованість герменевтики. Пояснення і розуміння.
2. Описова психологія як основа герменевтичної гносеології. Герменевтична інтерпретація знаків як пізнання психічного. Варіанти герменевтичного кола як принципу методології Дільтея.
3. Герменевтика М. Гайдегера. Онтологічний статус розуміння як відкриття можливостей буття.
4. Герменевтика і філософія: статус герменевтики. Мова як «оселя буття».
5. Герменевтичне коло як модель розуміння.
6. «Передструктура» розуміння. Проективний характер смислоконституювання.

Тема 11. Герменевтика Г.- Г. Гадамера (2 год.).

1. Філософська герменевтика як універсальний спосіб «надметодичного» освоєння істини.
2. Мистецтво, історія та мова як способи здійснення істини і форми її досягнення.
3. Мовна природа розуміння. Діалогічна форма розуміння.
4. Предсуди як передумова розуміння. Розуміння як історичне здійснення.

Тема 12. Герменевтика П. Рікера (2 год.).

1. Створення феноменологічної герменевтики, що поєднує герменевтичну та структуралістську методологію.
2. Поєднання онтологічного і методологічного виміру герменевтики.
3. Герменевтичні розвідки двоїстого смислу. Проблема непрямої референції. Розуміння і пояснення.
4. Критика декартівського трактування суб'єкта і можливостей самопізнання. «Я» як «суб'єкт, що може».
5. Значення фрейдівського психоаналізу, вчення Ніцше і Маркса для герменевтики і культури.
6. Герменевтичне витлумачення як спосіб самоідентифікації.
7. Значення герменевтики для гуманітарного пізнання та культурології.
8. Герменевтика XX-XXI ст. як універсальне підґрунтя пізнання. Герменевтика як методологічний інструментарій для гуманітарних досліджень.